Trung Bắc Tân-Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI						
	Hỏa xa hay là tàu thủy đến bến Hải-phòng	Ngoài 40 cây số	Dưới 40 cây số	Phát đi các tỉnh trong Đông-Pháp	Nam-kỳ, Cao-miên, Lào và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$30	9$00
Các làng và						
Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng. .	0.50	0.60	0.550	0.550	0.600	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-65, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.

Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . 0 $ 15 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái tục lạy ở nước ta

Cái tục lạy ở nước ta bỏ đi thầm - thoắt đã mười lăm năm trời rồi, thế mà ai ngờ đến nay lại còn là câu chuyện thích thời khiến cho công chúng phải bình-luận đến. Cái lệ, tiếng rằng đã bãi mà kỳ thực hãy còn là cái thảm-gấu ở trong tư-thất một vài ông quan to, — tôi nói quan to để phân biệt với tiểu quan lớn, và bậc giới ai cũng là quan lớn cả — con mắt thiên hạ không ngó tới được, cũng như cái lệ lễ tết, lễ mừng. Nếu ta mà chỉ có mấy cậu linh tuần linh lệ chân trong là được chứng kiến thôi. Những cái lễ cái lạy khuất mắt công chúng như vậy thì chẳng nói làm chi, nhưng lạy ở trước mặt hằng mấy nghìn con người thì thật là sự chứng minh rằng xã-hội mình hãy còn nhiều người chẳng những không biết tự-tôn tự-trọng là cái thân danh con người, mà lại trái với cả lệ luật của Triều-đình và của Chánh phủ bảo-hộ nữa.

Muốn chứng thực rằng cái bãi cái lạy là những thói đê-hèn Nhà-nước đã có lệ bãi rồi thì kỳ giả xin trục đoạn mấy đạo công-văn về việc ấy như sau này.

Ngày 6 Septembre 1906, quan Thống-sứ Bắc-kỳ Groleau đại-nhân có thông tư cho các quan Công-sứ chu-tri sau này:

« Bẩm chức xin giữ đúng theo tờ chu-tri này một bản nghị-định đem thi hành tại Bắc-kỳ những khoản trong chỉ-dụ ngày 24 Mai 1906 là chỉ-dụ bãi cái tục lạy các quan trên tại xứ Trung-kỳ.

Cứ như chỉ-dụ ấy, thì cái tục lạy chiếu theo điển lệ chỉ còn giữ lại trong những khi hành lễ tại Triều-đình và trong những việc tế tự mà thôi.

Từ nay trở đi, tục lạy các quan trên là cấm hẳn, dù sự hay các quan mà đến trước mặt quan trên thì chỉ phải chắp tay cúi đầu cho kính cẩn mà thôi.

Vậy bản chức nhờ các ngài đem tuyên bố đạo chỉ-dụ ấy cùng với tờ nghị định thi hành chỉ-dụ ấy tại Bắc-kỳ cho quan dân trong qui hạt được rõ, sau nữa là các quan nên giữ cho ai nấy đều phải tuân theo ».

Cái tục dân vào quan, phải lễ bôn lễ hoặc hai lễ thì các bậc thiếu-niên ta ngày nay chắc không mấy người được chứng kiến. Nhưng ta nên nhớ rằng trước khi có nghị-định cấm lễ nói trên kia thì ở các dinh, tư quan tỉnh cho đến quan phủ huyện không có ngày nào là không có hàng mấy chục con người lên gối xuống gối ở trước các nha-môn công đường vậy.

Nhưng chỉ-dụ và nghị-định trên ấy chỉ nói là cấm lạy mà không nói rõ là đổi với các qui quan có còn phải giữ cái lệ ấy hay không. Ý đáng sau khi có nghị-định ấy các quan phủ huyện và dân sự vào tòa Sứ vẫn còn lạy mãi, cho nên ngày 20 Septembre quan quyền Toàn quyền Broni lại gửi cho quan Thống sứ và Khâm sứ Trung Bắc-kỳ một tờ chu-tri tiếp theo, đại khái như sau này:

« Đạo chỉ-dụ ngày 24 Mai 1906 đã bãi hẳn cái tục lạy các Nam quan tại Trung-kỳ và ngày 6 Septembre 1906 lại có nghị-định quan Thống-sứ Bắc-kỳ thi-hành chỉ-dụ ấy tại Bắc-kỳ. Song cái lệ ấy đến nay chỉ thi-hành trong việc giao-tế của nhân dân đối với các Nam quan mà chưa rõ rằng đối với các quan đại biểu Lang-sa có phải lạy hay không. Về điều ấy thì không có phân biệt chi hết. Những điều tập tục của người bản xứ đối với nhau còn bắt hẳn, huống chi là của dân bảo-hộ đối với các nhà đại-biểu của một nước có cái nhiệm vụ phải nâng cất dân trí cho cao lên. Nếu lưu giữ những cái hình thức kính cẩn mà dân nỡ làm đê-hạ cả con người thì chẳng hóa ra trái hẳn với cái chủ-nghĩa của một nước dân-chủ như nước ta lắm ru?

Bởi vậy bản chức nhờ các ngài tư cho các quan cai-trị đầu tỉnh từ rầy cấm hẳn việc lạy việc qui ở trước mặt các quan Lang-sa đi. »

Qui hóa thay những lời trân-trọng của vị đại biểu nước Pháp, thật là muốn dắt dân ta ra khỏi cái vòng đê tiện hèn mạt vậy. Vì muốn tỏ tình kính mến bề trên, chẳng cần gì phải gập xương sống lăm đôi, phải dập trán xuống tận đất. Như thế cũng chẳng hơn gì mấy dân rợ mọi bên Tân thế-giới khi gặp những vị quan to thì nằm rạp xuống tận đất như thể giống giun giống giế vậy.

Cũng may được đạo chỉ dụ của Hoàng-thượng với tờ nghị-định quan Toàn-quyền nói trên kia mà bây giờ ta không phải chứng kiến những cảnh não nùng lắm nữa. Kỳ-giả còn nhớ, lúc thuở nhỏ, có được mục kích một cảnh lên gối xuống gối mà đến tận giờ tuy xuân thu thấy hiển hiện ở trên dây chớp bóng ngày hôm qua vậy. Hôm ấy trời mưa phùn, đường sá lầm lội, ở một bến đò tỉnh kia, quan dân sở tại ra nghênh tiếp một vị qui-quan mới đổi đến. Khi xe ngựa qui quan tới nơi (bấy giờ chưa có ô-tô) quan huyện sở tại bận bit tất trắng, áo thụng xanh, ra lạy gục mái xuống đất, qui quan ngồi giữ cũng không được, mới với trán quan phụ mẫu dính be-bết những bùn mà quan phụ mẫu vẫn không chùi, hình như còn muốn giữ lại làm một cái tang vật kính cẩn cho đến khi xe ngựa qui-quan đi khỏi mới thôi.

Cái tục lạy, vì thử chưa có lệ bãi đi, thì ngày nay chắc còn lắm, chuyện lôi thôi nực cười như ngày trước, như các quan ông, quan bà khi mới đảo nhậm phủ huyện, hoặc là những ngày tết, đều phải đến lạy mừng các thượng quan cả. Cũng có người biết lấy sự lạy làm đê hèn, nhất là gặp phải ông quan trên thích nhỏ đồng học với mình hoặc là những người trước khi làm quan, tư-cách chẳng bằng mình, song chẳng bậc biết tự tôn tự trọng như vậy thật hiếm có lắm. Kỳ giả được biết mấy cụ nho thuở trước chỉ vì không chịu mất mấy cái lạy mà nhất định không ra làm quan.

Việc lễ bái trong khi tế-tự, nên để hay nên bỏ thì kỳ-giả không dám làm bận, xin nhường các bậc cao minh bình luận, trong bài này chỉ ý nói về việc lễ bái người sống, vậy nhân tiện xin bàn qua nốt về sự lễ-bái ở trong gia-đình.

Trong các nhà gia giáo ta ngày nay nhiều nhà hãy còn giữ cái lệ ngày tết nguyên đán thì con cháu phải lạy mừng tuổi ông bà cha mẹ, dẫu làm đến quan to chức trọng cũng phải thế, và khi con trai con gái lấy vợ lấy chồng bắt luận là con nhà qui tiện cao hạ, đều có lệ phải lạy bốn bên cha mẹ cả. Cái tục ấy hay hay dở, nên để hay nên bỏ, nay ta hãy thử xét qua xem. Phận làm con phải biết kính trọng cha mẹ là phải, lạy cha mẹ không có gì là đáng hổ thẹn, nhưng thiết tưởng vẫn là một cái hình-thức nó làm đê-hèn cả con người; người làm con tuy không ai lấy cái lạy cha mẹ làm sỉ nhưng người làm cha mẹ trông công nên mến thử cho con thì hơn, vì chẳng cứ lấy cái hình thức ấy mới tỏ được tấm lòng tôn kính của mẹ. Một đứa con hư, vẫn lấy vẫn lễ cha mẹ, nhưng mà trong lòng không có chút chi là hiếu thảo, thì lạy mà làm gì? cha mẹ lấy cái lạy của chúng mà làm gì?

Nhân thế nói đến cái lạy ở trước nhà-môn mà bàn đến cái lạy ở chốn gia đình, vậy dám hỏi ý-kiến các nhà thức giả nghĩ sao?

V. T.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 12 Mars 1923

Việc trù bình trong hạt sông Rhur

Có mấy bọn người Đức đến gây sự với một đồn lính, lính bèn bắn súng. Năm người Đức bị hại.

Pháp với Bỉ

Quan Poincaré đến Bruxelles. Nhân dân hoan-hô. Tại nước Anh có tin nói rằng Pháp Bỉ hội-nghị để soạn một tờ hòa-ngữ mới, nhưng kỳ thực không phải thế. Pháp Bỉ hội-nghị để tìm cách làm cho việc thi-hành tờ hòa-nghị Versailles được công hiệu.

Paris, ngày 13 Mars 1923

Pháp và Bỉ

Quan Poincaré và quan Theunis đã hội-nghị tại Bruxelles để ấn định các phương-sách về việc thu nhận than của Đức và trừng phạt các việc hành-thích. Các ngài quyết nghĩ rằng nếu nước Đức không thi-hành các điều khoản, thì không rút quân về.

Gió bão

Tại Hoa-kỳ có gió bão dữ dội. Nhiều nhà bị hại và nhiều nhà đổ

Việc nước Nga

Lénine bị bệnh động-kinh.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 13 Mars 1923

Việc thợ mỏ đình-công tại Pháp

Trong tất cả các mỏ tại triền sông Loire thợ thuyền đình-công đã trở về làm việc cả.

Pháp với Bỉ

M. Maginot, thượng-thư bộ Chiến-tranh hội-nghị với M. Devèze thượng-thư nước Bỉ tại Bruxelles

Quan Poincaré, tổng-trưởng tòa Nội-các tới Bruxelles chiều hôm thứ hai. Các ngài bèn hội nghị ngay. Bên nước Bỉ thì có MM. Theunis, Jaspar, Devèze, tướng Racquoy, quan đốc-quân các đạo trú-binh và M. Rorjeen, thượng-thư bộ Hỏa-xa. Bên nước Pháp, thì có quan Poincaré, quan Le Troequer, quan Maginot, tướng Dégoutte, quan Tirard, tổng ủy-viên Cao-ủy tại hạt Rhénanie, quan de Pereti và nhiều các nhà giám-định.

Việc trong hạt trú-binh

Ở Buer, hai người Đức phải bắt về việc hành-thích một viên quan võ và một quan văn nước Pháp, bị giải đến Recklinghausen moán chạy trốn, thì linh canh gác phải bắn súng theo, hai người ấy chết.

Trong phố xá hạt Buer ban đêm cấm không được đi lại, nên một đội lính Pháp đi tuần thấy một chỗ đông người bèn ra hiệu theo lệ, rồi bắn súng vào bọn ấy.

Trước việc hành-thích hai người Pháp, thì dân sự trong hạt Buer vẫn bình tĩnh, như vậy thì việc hành-thích ấy chẳng qua là vì một việc riêng của những kẻ có chân trong các hội bí-mật. Tuy dân sự vẫn bình-tĩnh, nhưng việc hành-thích như thế chẳng cũng còn xảy ra.

Báo *Intransigeant* có nói: Nước Đức vẫn vẫn dự bị việc chiến-tranh, định vài năm nữa thì khai chiến. Nay vì có việc trú binh trong hạt sông Rhur, mà nước Đức không khai chiến được, thì nay nước Đức định đứng cái lối giết trộm, như trong hạt Haute Silésie.

Báo *Le Temps* thì nói: Đường thế nước Đức đóng quân trong bờ cõi nước Pháp, nước Bỉ, mà người Pháp Bỉ lại không cự lại như người Đức không cự lại Đồng-minh ngày nay, thì chẳng biết người Đức làm ra làm sao. Báo ấy có nhắc lại rằng trong khi người Đức đóng quân tại địa-hạt nước Pháp, nước Bỉ, thì chẳng có ai hành-thích quân Đức, mà người Đức cũng bắt người làm tin, đối nhà cửa, và bắt giết người vô tội. Báo *Le Temps* lại viện chứng những ấn văn đăng trong số Quan-báo Đức ở Gand ngày 12 Octobre 1915 kết án người Bỉ không chịu làm việc vào tội giam, vài tội đày ở nước Đức.

Một bọn ký-sự của phái-bộ Coste đến thăm nhiều xưởng thợ ở Golsenkirchen.

Có tin rằng trong hạt trú binh hỏa-xa đi lại đã khá hơn trước. Ngày hôm chủ nhật, có 217 chuyến chở hành-khách, bốn chuyến chở thợ thuyền, và 35 chuyến chở hàng hóa.

Có 999 chuyến xe lương-thực chở vào trong hạt sông Rhur.

Có tin ở Francfort đi luận có ý sự hãi. Các nhà ngân-hàng chờ tiền đến các tỉnh khác trong nước Đức.

Hoa-kỳ đối với Pháp

Các báo Hoa-kỳ có khen bản chương-trình hải-thuyền của nước Pháp là phải chăng và đúng với điều khoản trong giao-ước Washington. Báo *New York* có nói: Những kẻ thù nghịch của nước Pháp, thấy nước Pháp chịm ung chuẩn các bản giao-ước ấy, bèn kiếm chuyện mà đổ cho nước Pháp có lòng đỏ-kỵ kia khác, nay thực tuyệt-vọng vậy.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Paperasses en timbres-poste)

Nhiều ông gửi tiền trả bằn-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bằn-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đó cho ở, con-thì bằn-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Tin Trung-hoa

Ngày 6 Mars 1923

Hương cảng đặc-điện

Quân Hữu-sáng-Trí cùng quân Chung-cảnh Đường và Trần-quýnh-Minh giao chiến tại Hương ninh cảng. Ngũ hoa Quân Thẩm bỏng-Anh tiến đánh Phùng xuyên. Đề-trì sư chống cự, nhưng một dánh bị tan vỡ. Quân Thẩm-bỏng-Anh đến Nông-lâm Thanghiệm-trường, nói thác là bảo-hộ Tôn tổng-thống, nhưng nghe đâu có ý muốn giảm-thi. Tài-chính-sảnh phát ra 6/0 vạn giấy bực. Quốc-tế ngân-hàng lại tục hiệp.

Tổ chức chính-phủ

Bắc-kinh Nội-các hạ lệnh tôn trọng ước pháp là có ý muốn ngăn trở việc Tôn-trung-Sơn tổ chức chánh phủ.

Ngân-hàng tá-trái

Lưu-ân-Nguyên xin vay món tiền hai nghìn vạn của một nhà ngân-hàng kia, đem Sùng-văn-môn thuế làm đồ áp.

Công nhân tập hội

Lê-nguyên-Hồng theo lời yêu cầu của Ngô-bội-Phu hạ lệnh về việc công nhân tập hội. Đại ý bảo rằng: Thiết-lộ đương cực đối đãi với công nhân, nếu có sự gì trái ý thì nên trình trưởng quan xét xử, chứ không nên dùng cách bãi công để gây hiệp trường quan. Việc bãi công lần này tất có gian nhân xui giục, vậy Nội-vụ-bộ và Giao-thông-bộ nên tra minh bạch hiệu. Lại giao cho Nông-bộ sửa soạn chương trình công nhân tập hội để trình quốc hội nghị quyết thi-hành.

Nội-các từ chức

Tòa Nội-các Bắc-kinh hội-nghị quyết toàn thể xin từ chức.

Vấn-đề thống-nhất

Viên-tổ-Minh điện cho Trương-thiệu-Tăng tỏ ý muốn tán thành cái ý kiến thống nhất. Trương lại có ý vui mừng.

Tin Ngô-cảnh-Liêm

Ngô-cảnh-Liêm ở Triều-tân về Bắc-kinh vào yết kiến Lê-nguyên-Hồng. Lê mới Trương vào phủ rồi cùng nhau bàn cách đối phó về việc chống định khuynh-đảo tổng-thống và khuynh-đảo tổng-thống.

Bài ca Âu-trí-viên

Theo lời Ngô-thị-Quyên nữ-sĩ thì cuộc thi bài ca Âu-trí-viên này cũng lần-lượt đăng báo như cuộc thi thơ nước lụt của bản-quán năm xưa, để nghe những lời bình-phẩm của khách làng văn, rồi sau mới bàn đến việc định-duyệt. Vậy xin nói để các ngài biết rằng các bài đăng ở mục này chưa có phần hơn kém trên dưới chi cả, mà còn rọc phách giấu tên, chỉ đánh số thứ-tự mà thôi.

XCVI

Trời cha, đất mẹ sinh ra,
Kể muôn loài giống người là tinh khôn
Bảo nhiên sông hễ dồi non,
Tinh anh khí đúc vuông tròn khuôn in
Tài cao là bậc thánh hiền,
Bình thường dung chẳng cũng nên bậc người.

Ngồi cao sánh với ba tài,
Trên trời dưới đất giữa người là ba.
Kể từ trẻ lớn đến già,
Cái thân quan hệ nước nhà biết bao.
Công chu đức mẹ cù lao,
Sinh nuôi gây dựng khác nào giống Tiên.
Tình nồng nỗi kỉ nỗi niềm,
Tơ khi tấm bé đến ngày có khôn.
Như vậy giống thuở còn non,
Xới vun tưới tắm luôn luôn chẳng dời.

Đến khi to lớn cao dài,
Tốt màu hoa quả đẹp tài đông-lương.
Nuôi con vì cũng một phương,
Nưng niu chăn dắt thường thường trông coi.

Một mai mạnh lớn nên người,
Xông pha xốc vác đáng tài tá trai.
Ra thì giáp nước giúp đời,
Chẳng ra thì cũng bận người nên danh.
Đức khuôn chẳng phụ trời sinh,
Mẹ cha giáo dục sinh thành hễ công.
Cây kia lớn nhỏ vẫn giống,
Con kia trai gái hết lòng chăn nuôi.
Nuôi con ai cũng như ai,
Có người nghèo khó có người giàu sang.
Giàu sang nuôi cũng chẳng màng,
Khó nghèo nuôi giữ thường thường được sao.

Càng nhau giúp đỡ những nào,
Ở trong xã-hội người đều ra tay.
Cần chung dân cũng có đây,
Sở nhà dạo-đức kịp ngày dựng lâm.
Chẳng nên cần-lận tiếng nhơ,
Ai nghèo hết thảy ăo cơm đỡ đần.
Trước là giáp đỡ trong dân,
Sau là lại rộng suy ân nước nhà.
Cây Hồng Lạc nở dự hoa,
Tre già măng mọc nảy ra ngày nhiều.
Muốn nay hội giáp phong triều,
Ấn gia bảo hộ rõi rào bề đông.
Khuyên ai cộng rãi làm lòng,
Càng loài càng giống yêu chung mới là
Trẻ ta chung tử người ta,
Cũng trong con cái một nhà khác đâu.
Nưng niu chăm dắt như nhau,
Mong sao đứng ở địa-cầu cũng vui.

Nên lập nhà Hộ-sản trong các dân-xã

(Tiếp theo)

Đàn bà in đẻ ít người biết đủ đủ, dân càng ta đẻ ít người biết trông nom, vậy người đẻ phải vào đẻ nhờ Hộ-sản nhà nước. Song le nhà nước mới lập được những nhà Hộ-sản trong các thành-phố, các tỉnh-lỵ thôi; thế thời những người nhà quê và những người ở xa nhà đẻ, lúc đẻ đẻ vào đâu? Nếu đi đến nhà đẻ nhà nước tất là có sự đẻ rơi! Nếu đẻ ở nhà, đã không đủ đồ dùng dụng, lại không có bà đỡ nhà nước đã ấy dạy; người đẻ đẻ vậy, còn người đẻ khó lắm sao? thường thấy nhiều người không có tư-cách bà đỡ, lắm khi tắm lỡ làm người chết oan!

Xét những tình hình duyên cớ như trên kia đã nói, vậy thì việc lập nhà Hộ-sản trong các dân xã so với việc lập Ấu-trí viên hiện thời còn cần hơn. Vì rằng: Ấu-trí-viên là để trông nom chăn dắt con giống Việt-Nam từ bảy tuổi trở xuống, ăn ở cho hợp phép vệ-sinh, tìm cách để dỉ dưỡng tinh tinh, dẫn dụ trí-tuệ, những công việc đó là thuộc về nhiệm-thiên. Đến như nhà Hộ-sản là những công việc thuộc về tiên thiên, là công việc bảo hộ con giống Việt-Nam để mầu chín tháng mười lọt lòng; sống ở đấy, chết ở đấy, khỏe ở đấy, yếu ở đấy, được chăn dắt con giống Việt-Nam từ bảy tuổi trở xuống cũng ở đấy; được cắp sách vào trường cũng ở đấy, làm công kia việc khác ở đấy cũng ở đấy. Thật là rất quan hệ đến giống-nòi. đến vận-mệnh quốc dân lắm, dùng bảo việc sinh-sản là việc riêng của mọi người, sự lập nhà Hộ sản là chức-trách riêng của mọi dân xã. Nhưng mà làng nào có tiền làm được để đành cho làng không có làm sao? Tất lại phải nhờ cậy đến quyền cao nhà có lòng có dạ, chắc các nhà phú-hào nước ta giàu lòng độc-thiện thì cũng dẫn lòng giúp cho. Xem như làng Phương-trung thuộc hạt Hà đông, trước khi muốn

lập nhà Hộ sản, hiềm vì chưa sẵn đồng tiền, may nhờ được một nhà *minh mà nói thì hợp luân-lý, làm thì hợp trí-tuệ, chỉ được điều đó mà thôi.* *thước là một nhận), người mà không* *pảo được cửa thì không thấy được ;* nói tiếng Phú lang sa ít ít, mặc áo, quần theo Tây thường (sic !) Khi nhận mấy cái nhỏ các chú dưới đất Đông nhận Ở mọi mặt chỗ nơi đó thì

VIỆC HANOI

Do Thư viện Khoa học Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh sưu tầm và giới thiệu

ấy thì làng trích Dân công cấp thực-phẩm cho, lại rất tiện cho những người nghèo khó. Làng Phương-trung thật nhờ được công đức bà Trần-thị mới lập được nhà Hộ sản phúc-đức ấy.

Ôi! dân hạt Bắc-ky nay đã cải-lương, làng nào xã nấy, hay hội-đồng mai hội-đồng! mà việc lập nhà Hộ-sản là điều việc cải-lương vẫn chưa thấy ai bàn đến! Nay chữa chưa, mai làm đến, nay tổ tượng, mai đúc chuông; mà việc lập nhà Hộ-sản để cứu kẻ cứu nạn cho chúng-sinh vẫn chưa thấy ai dụng quả phúc! Thế thì những nhà chính trị có nghĩa-vụ đối với dân sự, những nhà đạo-đức có liên-hệ đối với quốc-dân, có lẽ không cải-lương đến việc ấy, lo liệu đến việc ấy để lập thành quả phúc hay sao?

Xin nước mong rằng: trên nhờ Chính-phủ trông xuống, các quan lưu tâm chú ý đến, các nhà phú-hào, các nhà từ thiện ai cũng được như bà Trần-thị người Nam-ky có hằng sản có hằng tâm này; các tương-thôn, các địa xã đều cũng lập nhà Hộ-sản như làng Phương-trung hạt Hà-đông này, theo phương-pháp vân-minh để giúp sự sinh-sản cho người ra: thật là một cái hạnh-phúc cho vận-mệnh nước nhà sau này. Hướng chi bây giờ nước ta đương cần việc bảo chủng để gây lấy giống tốt, thật ai cũng sẵn lòng mong việc lập nhà Hộ-sản cũng như mong việc lập Ấu-trĩ-viện cho chóng được thành lập, cho chóng được công hiệu. Ước mong lắm thay! cầu nguyện lắm thay!

H.-T. H.

Bảo-tồn Khổng-học

Dịch sách Luận-ngữ

Loại thứ XIV

Luận người

(Tiếp theo)

438. Dật dân Bá-Di, Thúc-Tề, Ngu-Trọng, Di-Dật, Chu-Trương, Liễu-ha-Huệ, Thiếu-Liên. Tử viết: Bất giảng kỳ chí, bất nhục kỳ thân, Bá-Di, Thúc-Tề dư, vi Liễu-ha-Huệ Thiếu-Liên giảng chi nhục thân hĩ, ngôn trúng luân, hành trúng lự, kỳ tư nhi dĩ hĩ. Vi Ngu-Trọng Di-Dật ẩn cư phóng ngôn, thân trúng thanh, phế trúng quyền. Ngã thác dĩ tư thị, vô khả, vô bất khả.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Vi-Tử tờ 32).

DỊCH NGHĨA — *Những người có hiền đức mà ẩn-dật là ông Bá-Di, ông Thúc-Tề, ông Ngu-Trọng, ông Di-Dật, ông Chu-Trương, ông Liễu-ha-Huệ, ông Thiếu-Liên. Đức Khổng-tử bàn nhân-phẩm mấy ông ấy, nói: không chịu khuất chí mình, không chịu nhục thân mình, là ông Bá-Di, ông Thúc-Tề vậy. Ông Liễu-ha-Huệ, ông Thiếu-Liên chịu giang chí mình chịu nhục thân phải, chỉ theo đạo trung mà thôi.*

439. Chu hữu bát sĩ: Bá-Đạt, Bá-Quát, Trọng-Đột, Trọng-Hốt, Thúc-Dạ, Thúc-Hạ, Quí-Tùy, Quí-Oa.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Vi-Tử tờ 32)

DỊCH NGHĨA — *Nhà Chu có Tám người hiền-sĩ là ông Bá-Đạt, ông Bá-quát, ông Trọng-Đột, ông Trọng-Hốt, ông Thúc-Dạ, ông Thúc-Hạ, ông Quí-Tùy, ông Quí-Oa.*

440. Tử-Du viết: Ngô hữu Trương dã vi nan năng dã, nhiên nhi vi nhân.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tử-Trương tờ 34).

DỊCH NGHĨA — *Ông Tử-Du nói: Bạn ta là ông Trương cũng vào bậc khó mấy người hay vậy, mà chưa được là người nhân.*

441. Tăng-tử viết: Đường đường hồ Trương dã nan dĩ tân vi nhân hĩ.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tử-Trương tờ 34).

DỊCH NGHĨA — *Ông Tăng-tử nói: Ông Trương ấy ngoài dường đường, trông bề ngoài dầu tốt, mà hiếu cảo ra người khó giúp cùng làm nhân được vậy.*

442. Tăng-tử viết: Ngô văn chư phụ tử: Mạnh-trang-tử chi hiếu dã, kỳ tha khả năng dã, kỳ bất cải phụ chi thần, dĩ phụ chi chính, thị nan năng dã.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tử-Trương tờ 34).

DỊCH NGHĨA — *Ông Tăng-tử nói: Ta nghe thầy ta nói: Cái nết hiếu của ông Mạnh-trang-tử, mọi điều khác thì người ta còn có thể hay làm, đến như không đổi bỏ người hiền-thần của cha với thiên-chính của cha thì người ta khó hay được vậy.*

443. Thúc-tôn Võ-thúc ngữ đại-phu tử triều viết: Tử-Công hiền hồ Trọng-Ni. Tử-phục Cảnh-bá dĩ cáo Tử-Cống. Tử-Cống viết: Thí chi cung tường: Tử chi tường đã cập kiến, khuy kiến thất gia chi hảo; phu-tử chi tường số nhẫn, bất kiến tông-miếu chi mỹ, bách quan chi phú; đắc kỳ môn giả hoặc quả hĩ, phu-tử chi ngôn bất diệc nghi hồ.

(Xem trong bộ Tứ-thư chính-văn chữ nho quyển Hạ-luận về thiên Tử-Trương tờ 35).

DỊCH NGHĨA — *Người Thúc-tôn-Võ-thúc (quan đại-phu nước Lỗ) nói với quan đại-phu ở trong triều rằng: Ông Tử-Công hiền hơn ông Trọng-Ni. Người Tử-phục Cảnh-bá nói chuyện lại với ông Tử-Công. Ông Tử-Công nói: Ví như cung tường, tường của Tử nay chỉ thấp đến vai, người ngoài dòm thấy hết đồ vật tốt ở trong nhà, tường của thầy ta cao tới vài nhận (lam Trời đi chiều lòng mà bảo thả cho như vậy, thì còn chỗ quái nào mà vào lọt được cái đất này của bay không?

— Chỗ này.

Người lái-đò nói vậy rồi thay buồm bẻ lái đưa thuyền vào một cái cửa bể nhỏ nhỏ xinh xẻo mà tròn trĩnh mới vậy.

Đạt-ta-nhan nói:

— Cái gì thế kia?

Người thuyền-chài đáp:

— Lộc-mê đấy.

— Nhưng đăng này?

— Đăng này là Ban-gô đấy.

— Còn tỉ đăng kia nữa?

— Sô-ren . . . Rồi những dinh-thự đấy.

— Chà! chà! Đây thật là một thế giới. À! Biết bao là quán gia lính tráng kia.

Người thuyền-chài ra ý tự phụ mà đáp rằng:

— Ở Belle Isle có những một ngàn bảy trăm lính đấy, ông ạ. Đồn nào it ra cũng có hai mươi hai đội bộ-binh.

Đạt-ta-nhan dậm chân mà la lên rằng:

— Chà! chà! Thánh-thượng truyền chỉ phải.

Thuyền vừa ghé bến.

Chắc độc-giả đọc đến hồi này cũng sẽ phải lấy làm kinh-ngạc như khi công (Génie). Ông có hai tên lính hầu để làm các việc cho ông và một con ngựa tía mới xắm xa. Ông có cho tôi một cái hình của ông mặc sắc phục quan ba để làm dẫn đàng ông thì ông mới vào đặng. Ông lên tỉnh Vân-nam khi lúc con Rồng bên xứ này ngủ mới thức dậy. Nghĩa là nói bóng nhẩy vậy: » Trong năm đầu làm xe-lửa, thì phải bắn đá, bắn núi đặng lót đường sắt. Thì bắn đùng đùng con Rồng phải thức dậy; nó là giống sống lâu, nó ngủ đã một trăm ngàn năm, không ăn, mà hay giỏi phải thức dậy. Khi thức rồi, mới rụng cánh, rụng chưa. Trời lên một ít đất, ngó thì phía coi ai phá nó không cho nó ngủ nữa. Nó liền thấy người phá nó, thì nó nóng, tính đốt ăn thịt người đó. Nó không cục cựa, tôm ta thấy sự mạnh của nó lớn, có ý làm cho người đó phải sợ sững sốt mê đi, rồi sẽ nhẩy vọt đến, người cầm gang mà phá nó đó là con Rắn lớn lắm, mê sợ và yếu lắm lắm, rồi hết cựa quậy đặng, nằm cứng ngắc và đợi cho con Rồng đến ăn, » Con Rồng nó miệng lớn hoa bằng mười con Rắn. Con Rồng tính nuốt con Rắn một miếng thì xong. Mày, con Rắn đi gần bị nó ăn rồi, mà lấy sức phép tàu riêng mới bỏ nó ra khỏi lỗ và nước nó liền nhau vào miệng con Rồng. Nước vậy, con Rồng liền nhả con Rắn và chạy thục lưỡi xa lắm. Miệng con » Rồng nó bị đau lắm, nên phải nhả ngọng. Nó tính nuốt con Rắn không » thấu, nên nó chịu hòa với con Rắn và nói với nó như vầy:

« Thôi bây giờ, mày với tao kết làm anh em cho bề... chặt. Mày cứ ở chỗ này »

« Con Rắn mới tỉnh lại và vui » mừng lắm. Chịu hòa với con Rồng và đi lối nước cứ ở đây không đi » đến đâu hết.

« Xong rồi, con Rồng bay lên » mây. Khi bay xa lắm rồi, nó mới » ha xuống một cái núi, đẻ lỗ đồng » chung trái ngủ cho động nằm chục » ngàn năm nữa ! »

Ấy đó nhờ như vậy nên nhà-nước Pha lang-sa mới dám đặng xe-lửa chạy qua lần đầu bên nước Tàu đến tỉnh Vân-nam-phủ là vậy.

Sự này là thiên-hạ lấy điều nói bóng chơi như vậy. Con Rồng nghĩa là nước Tàu con Rắn là cái xe-lửa nghĩa là nước Pha lang-sa.

Ấy cơm bàn tâm giờ mới xong. Vậy ông Emile Sang và tôi đều bắt tay nhau, cám ơn nhau và hứa mai lại gặp nhau nữa. Xong rồi ai nấy mấy.

Tôi lại trở xuống lầu, đi ra ngoài đường dặng đi dạo tới lui cho tiêu cơm (faire les cents pas). Trời sáng, không mây, lạnh rõ ràng và đèn điện. Ở phố mây, dưới phố A-mi Tabeou và phố Hôkéou không có những đèn to bằng tre đương phết giấy dầu, viết nhỏ nhỏ lớn bằng bếp chụng xưa lắm mà bây giờ còn treo nơi trước

Bài ký từ Huế đến Vân-nam-phủ

của M. Đ.-THANH-Y (...soạn)

(Tiếp theo)

Bây giờ đã đỗ rồi. Người bồi đến mời tôi đi ăn cơm. Tôi đi tới phòng ăn thì ông chủ đã có đỏ rồi vì ông có lòng chực tôi mà ăn cùng tôi cho vui. Tôi và ông ấu cơm tây. Nơi phòng ấy đỏ chưng chơi cả cách tây cách tàu lộn lạo nhau, sạch sẽ vô cùng. Chén, đĩa, muỗm, nĩa và đồ dọn để dùng ăn thì tốt bết sức và có lẽ cũng bằng các nhà hàng cơm cửa mấy ông Tây trong xứ Đông-pháp vậy. Những món ăn thì ngon, mà bánh mì thì dở. Người ấn thì bai người nói chuyện những việc nhà làm ăn cùng nhau mà thôi. Ông chủ nhà hàng đó tên là Emile San. Tuổi vừa bốn mươi rưỡi. Làm ăn nhờ-bề nghề Lính làm nhà, cầu, đường, bán hàng cơm, làm chủ thợ gạo, và làm cước quan ba của nước Tàu. Cái nhà ông không lớn, kì công thợ, có một cái từng lầu, trên nóc nhà có cái sân có nóc lợp và có một cái sổng-hồng bỏ lớn để chỉ giờ cho thiên-hạ đi ngoài đường coi. Nhà này chắc chắn cho không phải như mấy cái nhà rạng rỉnh gần sập trong phố mấy đều Phong, để cạo đầu thiệt đẳng khen. Mới mở ra đặng it tháng nay và đẹp hơn hết cả tại phố Vân-nam. Làm theo kiểu đời nay và sánh không thua với các nhà cao trong Saigon và ngoài Hà-nội. Sánh với Huế thì chắc đứng bực nhất. Hai người Bắc-kỳ làm công cạo, và hôi tóc gỏi quá, nên mấy người đến đó cho họ cạo dầu kén mấy công phải chịu cái tài của họ anh ta.

Tôi đã nói rồi rằng ông Emile Sang là người lai cha Quảng-đông, mẹ người Bắc-kỳ. Tướng cao vừa vừa, có râu mép 1', diện mạo đẹp vui vẻ

Cuộc Tang Thương

(Xã-hội Tiểu-thuyết)

ĐẶNG-TRẦN-PHẬT soạn

114 trang giá . . . . . 0$30

Tiền cước, mỗi quyển . . 0 14

Ai muốn mua xin viết thơ cho *M. BÙI-XUÂN-HỌC*, Trung-Bắc-Tân-Văn Hanoi.

Có gửi bán tại hiệu Hội-ký, 34, Rue Carreau Nam-định.

Mua buôn có trừ hoa-hồng. 3520

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 14 Mars 1923* : 3 /. 58. — 5 /. 1915-1916 73.20. — 4 /. 1918 60.80. — 5 /. 1920 86.95. — 6 /. 1920 86.55

Tin tàu. — Tàu *Daling* khởi hành Saigon đi Haiphong ngày 14 Mars 1923, hồi 10 giờ rưỡi sáng.

Tàu *Lieutenant de la Tour* tới Haiphong ngày 15 Mars 1923, hồi 8 giờ sáng.

Cuộc hát giúp xã Hauvinê. — Hội đồng tổ chức cuộc hát giúp xã Hauvinê đã định phòng xa rằng nếu các phòng trên gác và phòng dưới đất (loges et baignoires) 5 giờ chiều hôm nay mà chưa bán đến gần hết thì đến ngày mai thứ năm 15 Mars, có thể đem bán lại nhà hát, sáng từ 10 giờ đến 11 giờ rưỡi và chiều từ 17 đến 19 giờ, theo giá sau này: *loge* đứng trước mặt mỗi ghế 10 đồng và *loge* ở hai bên mỗi ghế 5 đồng.

Các phòng dưới đất (baignoires) đến ngày 14 này mà chưa bán hết thì sẽ bán cùng với những chỗ khán theo như giá trong vé bài vừa rồi là giá rất hạ, chỉ trừ những ghế bao lơn đứng trước (balcon de face) là bán mỗi ghế 3 đồng mà thôi.

Nhân tiện xin nhắc lại rằng nhà hát sẽ bán vé vào ngày 16 và 17, cứ sáng từ 10 đến 11 giờ, chiều từ 17 đến 9 giờ.

Hạt Mận cay có dịch. — Hạt Mận cay hễ có bệnh dịch, cho nên quan bạch Đại lệnh đã có lệnh cấm binh linh không được đi lại đến hạt ấy.

Ông nghị-viên Valude sang Xiêm. — Hai chiếc tàu bay Xiêm-la, một chiếc có ông nghị-viên Valude ngồi đã ở Bat-tambang bay sang Xiêm-la hồi 7 giờ sáng hôm 13 Mars. Có bạch Fe tàu bay Pháp đi kèm sang đến tận bờ cõi.

Tiền phụ cấp về tiếng Thái. Quan Toàn-quyền đã ký nghị-định rằng phàm các viên thông-ta hoặc thư-ký ngạch các Sở Bản-kỳ mà biết tiếng Thái do một hội-đồng riêng sát hạch thì mỗi năm sẽ được cấp số tiền phụ cấp là 120 đồng.

Phủ Thống sứ. M. Louis là quan nguyên công sứ Hòa-bình bỏ làm chức Chánh tòa nhì ở Thống sứ thì đã nhận việc từ ngày thứ hai.

Ngạch quan-lại. Các quan-lại có tên sau này được thăng bổ về dịp tết Nguyên-đán vừa rồi:

Toàn-quyền huyện hạng nhất đổi hàm Hàn-lâm viện tu-soạn:

MM Lê-hữu-Mai, tri-huyện Vĩnh-bảo (Hải-dương); Lê-hữu-Tích tri-huyện Đông-quan (Thái-bình)

Thăng tri-huyện hạng nhì đổi hàm Hàn-lâm viện kiểm-thảo:

MM Phan-kế-Toại tri-huyện Yên-sơn (Tuyên-quang); Ng v Hoạch tri-huyện Võ giàng (Bắc-ninh); T Ân-Xuân tri-huyện Hoài-long (Hà-đông).

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Do Thư viện Khoa học Tổng hợp TP. Hồ Chí Minh sưu tầm và giới thiệu

No 149 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-ta-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả : ALEXANDRE DUMAS

Dịch-giả : PHẠM-NGỌC-CHƯƠNG

... Bấy giờ mấy người thuyền-chài vừa đi vừa làm nghề nên không biết rằng người hành-khách của họ không tài mặt, không rèn rẫm, mà cũng không khó chịu gì; cái thuyền thì trông trành, chao lộn không sao lái lại được, thế mà người khách chưa quen sóng gió ấy vẫn yên trí, ăn nống như thường. Bữa ấy họ đánh sát cá lắm. Có Đạt-ta-nhan đi đấy hóa nên may, mấy người thuyền-chài họ nói vậy. Đạt-ta-nhan thấy hay hay, bèn cũng ra tay làm việc. nghĩa là cũng cầm lấy cành cần câu cá, mỗi khi thấy động cần, ra sức giật lên mà được một con cá, thôi thì mừng rỡ cuống quít, hò la gầm thét, đầu-đuy nhăng-linh ngay làm mà nghe thấy sống phải lấy làm ngạc nhiên. Mải vui quên bằng cả cái việc mình đi sứ.

Đạt-ta-nhan cần được một con cá to lớn lạ thường, tay nây nia lấy sáp thuyền còn tay kia thì với ra nắm lấy đầu con cá, còn đang hì hục vật lộn nhau với con cá, thì bỗng thấy người lái đò gọi bảo rằng :

— Khéo chẳng ở Belle Isle họ trông thấy bọn mình đấy.

Đạt-ta-nhan nghe thấy mấy tiếng ấy, khác nào như nghe thấy tiếng đạn nổ đầu tiên trong một ngày chiến trận vậy, bỏ cả cành cần lẫn cả, con cá lội cả cành cần lội xuống bể mất. Chỗ ấy còn cách đảo Belle Isle chừng hơn nửa dặm, mà Đạt-ta-nhan đã trông thấy thấp thoáng một dãy lâu-đài ngay-ngắt trắng xóa, đẳng xa thì nào rường, nào rứng, nào cánh đồng xanh, nào dân lục-súc. Bóng kim ô thấp thoáng phương trời, chiếu rọi những tia sáng vàng lòe ở trên mặt bể, lại làm cho một đám trẩu ai lấp lánh, hay lượn xung quanh cái đảo thần tiên. Nhờ có cái ánh sáng chói lọi ấy nên chỉ trông thấy những chỗ bằng phẳng mà thôi, tối mà tối mịt một vùng, chỉ thấy mép mờ như cánh đồng hay là những bức thành không biết. Đạt-ta-nhan trông thấy những đồng đá đen là là, liền lấm bấm rằng :

— Ở! ở! kia kia, muốn như những bức thành đó mới là những bức thành không cần phải ông kỹ-sư nào xây đắp, nó không phải lo ai vào được.

Thăng tri-huyện hạng ba : MM Trinh-xuân-Nhâm (Hải-dương); Vũ-tại (Thái-bình).

Thông chánh tri cấp hạng nhất đổi hàm Hàn-lâm viện thị-giảng: MM. Đà-trọng-Lân (Cao-bằng); Ng-v-Kiệt (Bắc-giang)

Lớp kế-toán về thương mại thực hành. — Lớp học này vì ông tham Tường, giáo-sư lớp ấy mắc bệnh, nên nghỉ mất mấy kỳ nay lại mở bắt đầu từ 14 Mars 1923.

Vậy hội có lời báo cáo cho các học-trò lớp ấy được biết và khuyên

ĐỒNG-HỒ
SEO TAY
BỌC VÀNG,
BẢO HÀNH 20 NĂM
Mỹ kỹ mà

VIỆC BẮC-KỲ
HAIPHONG
Bầu cử hội-viên Thương-mại

Hiệu ÍCH-KÝ CÁC CUỘC ĐI XEM
Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 58
SẴN NHIÊN

BẢO BÁNH 20 NĂM
Mỹ kỳ mã
18 châu-kính
Mặt và kim có chất dạ quang
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
39, Phố Paul Bert — HANOI
2009

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Độ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ốm!
Nhất là bệnh Grippe (sốt-cảm). Đau khắp cả thân-thể rất đỗi sốt-sắng, đau cổ họng, ho khan, bỏ-bỏ, văn vân; người ta thường mắc phải trong mùa này. Nên ai phải bệnh ấy, nên đến Bán-hiệu hoặc gửi thơ mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán một hộp, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người. Ai là biết cũng phải tin.

Chữa bệnh đau ngực, tức phổi, ho khan, bỏ-bỏ, văn vân; người ta thường mắc phải trong mùa này. Thứ dầu nguyên : 1 $ 50 một lítre, 0 $ 80 nửa lítre. — Viên : 0 $ 90 một lọ, dùng uống được 12 ngày.

Bán tại hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Tràng tiền, Hanoi.

KỲ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đòi hỏi bản-quán, thì cho biết mọi sẽ in ở tờ giấy gói bao, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để các người làm đã tìm kiếm. Kẻo các ngài thường hay ký tên vẫn tắt, hoặc thân quá, không sao đọc được, thành ra chậm khi bản-quán không biết gì mà trả lời.

MM. Hà-Trọng-Tín (Cao-bằng); Ng-v-Kiều (Bắc-giang).

M. Bồ-Thúc, thanh-tra bạng nhì hiệm Hàn-lâm viện kiểm-thảo : M. V.-v-Lân (Bắc-giang).

Tăng thừa-phái hạng nhất : MM. Đỗ-đình-Hiến (Hà-đông); Ng-kỳ-Xương (Hải-dương); Ng-văn-Giốc (Kiến-an); Phạm-văn-Tập (Hưng-yên).

Tăng Thừa phái hạng nhì : MM. Ng-Nhân (Phú-thọ). Hoàng-v-Thông (Bắc-kạn); Ng-ngọc-Toản (Thái-nguyên); Bế-v-Khanh (Yên-bay)

Tăng thừa-phái hạng ba : MM. Phan-trọng-Tuấn (Bắc-ninh); Đặng-đức-Tô (Hà-đông); Tô-văn-Bổ (Hà-tĩnh); Ng-khắc-Quyền (Bắc-kạn) Ng-duy-Sinh (Hải-ninh); Hà-Cảo (Hưng-yên); Vũ-ngọc-Bình (Bắc-giang).

Thông Thừa-phái hạng tư : MM. Trần-thế-Long (Thái-bình); Bế-văn-Bảo (Thái-nguyên); Vũ-nghĩa-Thuần (Yên-bay); Nguyễn-hữu-Trác (Yên-bay); Trần-ngọc-Nhiên (Ninh-bình); Trương-tinh-Thịnh (Hà-nam), Ng-tiến-Phan (Thái-bình)

HAY CHO XÃ-HỘI

Mở ra bổng khám bệnh cho người nghèo khó của quan Đốc tờ Sicot (M. PIQUEMAL) tại phố hàng Bông số nhà 178, 7 giờ rưỡi đến 9 giờ, chủ nhật ngày lễ nghỉ.

Lưỡng tương hoán cải. — M Lại-đức-Vi, tri châu hạng ba tại châu Thoái-lang (Lạng-sơn) và M. Phạm-duy-Nghị, bang-tá quyền tri-châu Đình-lập (Lạng-sơn) nay lưỡng tương hoán cải.

Tòa Thượng-thẩm. — Trong những vụ xét lại tòa Thượng-thẩm ngày hôm qua, lúc đăng báo có bỏ sót việc này

M. Ng-bá-Chân ở hạng Cao bị MM. Ngô-vi-Tòng và Trần-văn-Thơm kiện về việc thuê nhà thì sau khi xét xong, tòa xử M. Ng-bá-Chân thắng án.

Linh lê-dương đi Đáp cứu. — *Désirade* ở Pháp sang vừa rồi có cho thêm sang một toán binh *Légion* có 2 viên chánh quản, một viên đội bếu, 4 viên đội mỗi viên cai lục và 80 người vừa cai vừa lính. Sáng hôm qua toán lính ấy đã lên Đáp-cầu.

Ngạch Họa-đồ. — Những người có tên sau này thi đỗ thì được bổ làm học trò hội họa (élève dessinateur) trong ngạch Họa đồ : MM Quảc-văn-Tinh, Ng-đình-Cầu, Ng-văn-Da, Ng-Duy-Văn, Hà-ngọc-Lan, Phạm-Lê, Đặng-văn-Ly, Ng-đình-Phương, Hà-văn-Quang, Phan Thang.

Đến ngày 3 Mars tới 7 giờ rưỡi sáng thì phải đến sở Họa đồ.

Phòng khám bệnh
của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà bóa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con.

3502

Một việc làm mandat giả. — Báo *France Indochine* vừa rồi có đăng rằng :

« Sở mật-thám vừa mới xét một việc làm ba cái mandat giả. Nguyên-ủy việc ấy như sau này :

Mấy hôm sau tết, có một người Annam mang ba cái mandat cộng là một nghìn ba bạc đến lĩnh tại Kho-bạc Hanoi. Viên kho-bạc Hanoi xem thể cần cước xong rồi giao ngay tiền cho người ấy. Mấy hôm sau, những mandat ấy gửi lên chỗ phát mandat là tỉnh Phú-thọ để biên nhận thì trên ấy trả lời rằng những số biên trong mandat không hợp với những số mandat trong tỉnh. Vậy thì có kẻ khéo bắt chước mà làm giả ra những mandat ấy.

Sở mật-thám đã phái mấy người lên Phú-thọ để xét xem sĩ làm ra những mandat giả ấy, vậy chẳng bao lâu kẻ nào làm mạo những mandat ấy sẽ bắt được cả.

HAIPHONG

Bầu cử hội-viên Thương-mại. — Sáng hôm qua 13 Mars 1923 tại phòng Thương-mại Hải-phòng để bầu cử lại 11 ô hội-viên Tây và 3 ông hội-viên ta

Hội-viên tây thì những ông có tên sau này được trúng cử :

MM.	Fleschi	91 phiếu
	Coupard	90 —
	Giquesaux	87 —
	Chenu	87 —
	Barondeau	84 —
	Girodolle	82 —
	Rutinat	81 —
	Darles	81 —
	Dastos	78 —
	Lépine	71 —
	Guérin	56 —

Hội-viên ta thì những ông có tên sau này được trúng cử :

MM.	Bạch-thái-Bưởi	138 phiếu
	Nam-Sinh	132 —
	Ng-thừa-Đại	128 —

Ngạch thư ký. — M Trần-văn-Hoạt thư ký tập sự ngạch tòa Sứ ở Quảng-yên được thăng thư-ký hạng sáu kể từ ngày 4 Mars 1923 là ngày bắt đầu tập sự.

Bắc-kỳ Công-chính ích hữu hội. — *Hội ích-hữu của Công-chính Bắc-kỳ* đã họp đại Hội đồng hôm 11 Mars 1923 tại nhà hội Tri-tri.

Khi ông chánh Hội-trưởng Vũ-đình-Chung đọc tờ kê trình những công việc hội trong năm 1922 và đại hội-đồng bàn xong các việc thì bầu lại hội-đồng trị sự năm 1923.

Khi mở các phiếu bầu cử thì : ông Vũ-đình-Chung, chánh Hội-trưởng; ông Ng.-văn Quý Thủ-quỹ; ông Ng.-văn-Thảo, Thơ-ký; ông Chu-xuân-Cẩn phó Thơ-ký, đều được tái cử.

Đến lượt bầu thử hai thì những ông nay được trúng cử :

Ông Lê-v-Huyến, phó Hội-trưởng; ông Đinh-v-Phương phó Hội-trưởng; ông Trần-duy-Quý, phó Thủ-quỹ; ông Bồ-đình Quế, Kiểm soát; ông Đặng-quang Sáu, Kiểm-soát; ông Đào-v-Sử, Tư-vấn nghị-viên; ông Ng-hữu-Qui, Tư-vấn nghị-viên; ông Ng-si-Ba, Đốc, Tư-vấn nghị-viên; ông Trần-trọng-Thu, Tư-vấn nghị-viên; ông Ng-v-Minh dit Tuệ, Thủ quỹ; ông Ng-v-Thư, Thủ quỹ; ông Ng-v-Roanh, Thẩm hội-viên đau ốm; ông Ngô-vi-Tá, Thẩm hội-viên đau ốm.

Lúc bầu xong, ông chánh Hội-trưởng Vũ-đình-Chung cảm ơn đại Hội-đồng đã có lòng tin yêu mà cho tái-cử, vậy trong năm 1923 lại xin hết lòng cổ động ban Trị-sự mới làm việc cho được tới mục đích về vang của hội, vậy trong hàng hội, những ông hội-viên nào, dù ở gần, ở xa, có việc gì muốn yên cầu đến hội, hay là có ý kiến gì hay về đường công ích hay là bổ-tồn lấy quyền lợi cho hội viên thì xin cứ viết giấy về cho ông Hội-trưởng.

Mỗi đến 18 giờ đại Hội đồng mới giải tán.

Bắc-kỳ Công chính ích-hữu hội kính cáo

Ngài đã đi coi trò.

BỘ ÁO KHÔNG LÀM NÊN NGƯỜI THẦY TU TẠI RẠP CHỚP BÓNG PALACE CHƯA?

Nếu chưa thì nên đi coi ngay.

Nếu đã thì nên bảo chỗ quen thuộc đi coi.

Trường mới. — Nay đặt tại làng Yên-mỹ huyện Tùng-thiện (Sơn-tây) một trường Pháp-Việt sơ-đẳng yếu-lược.

Cách chức. — M Đặng-v-Tảo, hàm tùng cửu phẩm văn-giai, thừa phái bạng năm ở chân Sơn-động (Bắc-giang), nay phải cách chức vì làm lỗi nặng.

Ngạch Cảnh-sát. — M. Phạm-hữu-Đào, nguyên đội khố đỏ, được bổ vào ngạch Cảnh-sát mà lại từ chối thì nay bị xóa ở trong sổ ghi tên các cựu chiến binh.

M. Ng-văn-Tu cựu khố đỏ này được bổ làm Cảnh-sát tại Hưng-yên, lương mỗi tháng là 112 đồng

LỆ ĐỔI CHỖ Ở

Xin các ông mua báo, khi đổi chỗ ở, muốn báo-quán gửi đến chỗ mới, thì gửi cho báo-quán cái giấy quấn báo, chứa lại thế nào thì báo-quán cứ giấy quấn báo, chứa lại thế nào thì báo rõ rằng vẫn đấy, và gửi thêm hai hào (0 $ 20) bằng tem cũng được) để chỉ tiền giấy quấn báo

* Nếu xi không gửi tiền theo thì cứ để nguyên như cũ hoặc phải trả nộp hơn.

VIỆC KINH-ĐÔ

Thi thầy thuốc thi sa hạng nhì. — Kỳ thi tuyển thầy thuốc thi-sai hạng nhì, theo như nghị-định ngày 29 September 1913 sẽ mở tại Phủ theo như các ngày giờ sau này :

Kỳ đệ nhất : 27 Mars 1923
từ 8 đến 11 giờ.

Kỳ đệ nhị : 28 Mars 1923
từ 8 đến 11 giờ.

Kỳ thi cuối : 29 Mars 1923
từ 8 đến 11 giờ.

Kỳ thi thực hành sẽ mở ngày 30 Mars 1923 lối 8 giờ sáng, tại nhà thương Annam, do một Hội-đồng sát hạch, có quan Chánh Nhà thương và hai quan thầy thuốc nữa do quan chánh sở Y-chính cử.

Cuộc hát làm phúc. Tối thứ năm nhằm ngày mồng tám Mars 1923 hội hát lấy tiền làm phúc của ông Đỗ-thanh-Vân hát tuồng Trần-bỏ tại trường Đồng-xuân-lân của bà thương Đỗ-ngọc-Oanh. Tiền hát đã trừ tiền phí tổn thì còn lại độ... 14 p.50 gửi quan Công sứ Thừa thiên cho hội làm phúc.

Nạp mấy lần trước là . . 540 p.04
Công cả kỳ này là 554 p.54
Hát lần này là lần mười nhằm lần.
Mấy ông làm trống kể tên sau này :
Ông Bùi-thanh-Vân làm Trần-bỏ
Dương-Tường làm Bá Bỏ
Võ-Đồng làm Liễu co vợ bèu ông Bỏ
Ng-v-Giác làm quản-sự Mạch,
Ng-v-Lễ làm thầy bói,
Ng-v-Lưu làm thầy chùa.

Một trường hát mới lập. — Ở Huế mấy lâu chỉ có hai rạp hát, một rạp ở đường Gia-hội và một rạp ở đường Đồng-khánh : nay lại thêm một rạp nữa ở Ngã ba, gần trường Đồng-ba. Rạp mới lấy cách thức cẩu tạo rất trang nhã và hát xướng xem cũng lắm thú mới lạ. Hiện nay ở Huế thật lắm trò chơi, ba rạp hát, một rạp ca, lại một nhà chiếu-bóng. Trong mấy hôm ngày tết và suốt tháng giêng này, suốt ngày đêm khi nào cũng nghe tiếng trống chầu, đi đâu cũng gặp những người đi coi, lại thêm có bọn phường-xiếc, thật là vui lắm thay. Nghề chơi thì đông nhiều như thế, thử xem lại trong các công-nghệ có cái gì mà thêm như thế không? Thử xem các hội thể-dục có hội nào mấy thêm nữa không? Thử xem trong sự thương-mại có tiệm nào mở thêm nữa không? Thưa không. Làm thì không mà chơi thì có, lại thêm nơi nào có bạc, nơi kia treo số đánh chắc, thật là hại thay.

VIỆC TRUNG-KỲ

QUẢNG-NGÃI

Thời tiết. — Suốt hạ tuần tháng chạp mới đến mồng sáu tháng giêng năng như nung như nấu, có khác gì tháng năm tháng sáu vậy; thắng chín tháng mười tháng mười một tuy mưa nhiều lại lớn, thế mà nay ruộng vườn khô nứt, lắm làng cầu đảo cho mưa mà không hề thấy chi cả! Đã không mưa thì chớ, lại từ mồng tám tới nay âm ỷ cả ngày, mưa bay rải rác gió bắc lạnh lùng, không khác gì khi bấu mùa đông vậy! Nông lịch không chừng, nông vụ mùa tháng ba này không khéo lại phải mất nữa! Đáng g!

SẢN NHIÊN 裕

Tối thứ tư 14 Mars 1923
BẠCH SÀ - CẦM

Tối thứ năm 15 Mars 1923
THẠCH LIÊN ỨNG MỘNG

Những tích này trước đã diễn một hai lần, nhưng lần này bản-hội chọn mai đào xuất kép thật đích-đáng, làm trò thật vui thú để hiến các quí-khách trong cuộc tân xuân.

Hiệu GIU-ICH *được là Công-ty* CHU-VĂN-MINH *ở Haiphong, đường Sadi-Carnot, số 115 có nhà máy nấu dầu và chế các thứ sơn tây và các mát dát dầu* CON GÀ VÀNG.

Sơn rất tốt, giá bán phải chăng, xin đồng-bào chiếu cố nói hóa, cứ viết thư cho bản-hiệu lấy mẫu, sẽ xin gửi biếu ngay.

2205

MỚI MẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cử Dương-bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển : 0 $ 20

Ai muốn mua sách này là hỏi gì thì xin [illegible] quản lý nhà in của báo quán là

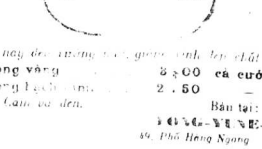
M. Nguyễn-Văn-Thành
[illegible] Kẻ-Vinh, Ninh

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài được rõ : những phẩm những số tiền quá hai hào (0 $ 20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats postes), chứ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào xin trả bằng timbres xin gửi bằng thư [illegible] (timbres-poste). Từ dưới 1 0 (0 $ 04) trở xuống, cho ông gửi bằng timbres-quittances, hoặc timbres-proportionnels hay là timbres de dimension

KÍNH KIỂU MỚI

Thứ kính này đeo [illegible] kính, lại giữ được vững vàng, chắc chắn.

Gọng vàng . . . . . 8 $ 00 cả cước.
Gọng bạch kim . . . . . 2 . 50 —
Mắt là Cam-đa đến.

Bán tại :
HIỆU VIỄN-ĐÔNG
69, Phố Hàng Ngang — HANOI

2045

BÁO NAM-KỲ KINH-TẾ

Mỗi tuần lễ xuất bản một lần ngày thứ tư,
Ở ĐƯỜNG CHARNER, SỐ 97, SAIGON
Giá mua đóng niên 5 $ 00
Trong lúc một tập báo rất riêng về đường kinh-tế rất có ích cho tất cả mọi người
Vậy người Bắc-kỳ nên mua mà xem, lời lãi nói rất dễ dàng lắm.

敬 理 蘇 宏 必 癍 點 堂 春 薌

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm, sạch, mát, mà chóng khỏi, bất cứ trẻ con người lớn, đàn bà phụ lão sản quăng các xương chỉ chảm cam khoét, thêm lâu ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa người ẩu, hải đầu khải cả, lọ nhỏ giá 0 $ 30, lọ nhỡ giá 0 $ 50, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này về thuốc con rồng, thuốc đen bọng kinh niên, thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà tự Hồi-chợ Hanoi vừa rồi bản được các thuốc ấy rất nhiều, các hàng tạp-hóa và các hàng bảo-anh các tỉnh hiệu đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ổn-định có bán bỏ như sau này : hiệu *Mao-Sinh-Tư*, 126, phố hàng Bông, hiệu bán sao-lão và hiệu *Sinh-Hóa-Đường*, 58, hàng Bông, nhà in *Đông-tinh Ấn-quán*, 62, hàng Gai, nhà in *Thực-Nghiệp Ấn-quán*, 43, phố Đỗ Hành-kiểm, hiệu *Đông-Hưng-Viễn* bán sao-lão và hiệu *Vĩnh-Hợp-Thành*, hiệu *Hạnh-Hóa-Đường* bán bào chế hàng Buồm, hiệu *Vạn-Xuân* chạp lĩnh, 13 hàng Điếu, hiệu *Tạ Xuân-Đường* tân 17, hàng Trống, hiệu *Thuận-Lợi*, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu *Cửa Long*, 18, phố Tiên-tsin, hiệu *Vĩnh-Lợi-Vinh*, 69, hàng Bạc, hiệu *Quảng-Lợi*, 33 và hiệu *Bảo Hợp*, 27, phố Cửa nhiều cả, hiệu *Vĩnh-Xương*, 27, Ha-trung, hiệu *Phương-Bình*, 100 Cầu gỗ, hiệu *Phạm-xuân-Trang*, 62, hàng Bạc, hiệu *Hưng-Long*, 27, hàng Bát-đàn, hiệu *Hạnh-Nhân-Đường*, 81, và hiệu *Hưng-Trường*, 63, Phúc-kiến, Hanoi, hiệu *Hợp-Hưng-Long*, 33, phố khách Haiphong, hiệu *Hoa-Sinh-Đường*, 167 phố Khách và hiệu *Quảng-Lợi-Ích* 39, hàng Sang Nam-định, hiệu *Vạn An* phố Tên khải tỉnh Yên-bay, hiệu *Đức-thường* phố Việt lợi tỉnh Việt trì, hiệu *Sức-Phong*‡ 166, phố Đông-khê Hải-dương, hiệu *Phúc-Hưng* bán tạp hóa Phúc-yên, hiệu *Xuyên-Chi*, số may 4e tỉnh Yên-bay, hiệu *Sai-Chương*, 61, Wing lok Hong kong. Các nơi kể trên có bán bộ sẽ thuốc chữa mọc ngoài, và các thuốc cần dùng khác nữa, đến cùng hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố.

Bản-hiệu VĂN-XUÂN-ĐƯỜNG
(Bà Lý, phố Yên-an, tỉnh Bắc-ninh (Bonbon)
Cẩn bạch

Tài liệu được sưu tầm bởi Thư viện Đại học Texas Tech (Texas Tech University Libraries) và số hóa bởi Trung tâm Số hóa, Thư viện Đại học Cornell

Ai có bệnh nên biết hiệu « Tam-tinh y-quán » ở phố « Mã mây », số nhà 91, Hanoi. Mạch lý bệnh cần biết đích xác ; chữa đủ các chứng bệnh, bệnh nguy-trọng, bệnh đã lâu, chữa khỏi được nhiều, hoàn tán cao đan cực tinh tế thần hiệu, để qui-khách xét dùng. Xa xôi viết thơ về kể bệnh, bản-hiệu gửi thuốc đến ngay, giữ cách linh hóa giao ngân ; qui-khách mua buôn thì tính hạ giá. Nghèo cũng quá không có tiền xin thuốc cũng cho.

Còn các thứ thuốc đặc-biệt rất thần hiệu ai uống cũng khỏi :

Bạch-hoa, dương mai, ba cam, trĩ, lậu, mỗi chai 1 đồng, ống thứ 5 hào, thuốc thứ 5 hào.

Đàn ông mộng-tinh, đi tinh, tiểu tinh, hoãng tinh, đau bụng, đau tức kinh niên, ho lao, đàm suyễn, bế tọa, phù thũng, cổ chướng, mỗi chai 1 đồng.

Đàn bà kinh nguyệt không điều, huyết ít huyết đen, khí hư bạch đái, hoặc kinh thấy ra nhiều sinh đau bụng, rức đầu, đau xương, không đẻ, hay có đẻ không nuôi, mỗi chai 1 đồng.

Băng huyết, lệ huyết, tiện huyết, mỗi phong 2 hào.

Trẻ con sốt, ho, kinh, đàm suyễn, tả lị, cam cứu mục, đau mắt mảng mộng, mỗi chai 2 hào. 2067

THUỐC LẬU (SANTAL MONAL)

Bệnh lậu thì cần phải điều trị cho tận khi hết ra mủ. Khi đã hết ra mủ rồi, nhưng còn xem xét kỹ lưỡng trong mồ-sáng thấy hãy khi đi tiểu tiện thì thấy có ra một tí ở như đám nhỏ và dài như sợi chỉ vậy. Ấy là một cái tang chứng còn phải điều trị bằng thuốc *santal monal*, nếu không thì bệnh ở bàng-quang và ở thận không tài nào tuyệt nọc được. Bệnh này nếu chưa tuyệt hết nọc mà đã cưới ngay vợ thì thực là một điều rất nguy hiểm cho đàn bà, vì bệnh tất chuyển sang người đàn bà làm cho sinh ra bệnh đau bụng ghê gớm rồi có thể làm mất đường sinh dục được.

Muốn chữa cho khỏi các bệnh lậy thì không còn gì để hơn thuốc *santal monal* nữa. Thuốc này dùng theo cách hòa nọc mà bào chế ra, chuyên trị về chữa bệnh lậu và làm cho khỏi lây sang các cơ quan khác nữa.

Không còn gì nguy hiểm cho bằng khi bị bệnh lậu ra ghenhững lời bạn là tầng chải mà dùng những thuốc không có giá trị gì cả.

Khi mới có mủ thì cần dùng ngay thuốc *santal monal* mà dùng luôn cho đến khi tuyệt hết nọc bệnh.

Thuốc *santal monal* làm cho nước tiểu thành ra xanh rêu các nơi, nhu bàng-quang, nhu quí thận và làm cho bệnh rất là chóng khỏi, vì thuốc này bào chế bằng phiên dược phẩm mạnh mẽ và hiệu nghiệm vô cùng.

Ở các hàng bào-chế to đều có bán cả. 2066

HANOI

Nay tôi mới mở xưởng, có làm tủ, bàn, ghế và các thứ, vân vân. Xin các qui-khách dùng tủ, bàn làm cũng đủ cả. Giá tôi xin tính hạ và làm thực kỹ. Mới các qui-khách lại mua giùm cho hiệu tôi, xin cảm ơn.

2094

Nhà Bán-đồ « TẤM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ lúc mấy giờ sáng.

31, Bd Henri d'Orléans, Hanoi

Mới có một nhà của người Nam-Việt được phép lập lên để chế các thứ rượu mùi, hiệu là ÔNG SAO, so với các thứ rượu đã chế ra bán tại các hãng khác mạnh hơn. Xin quý khách nhân rõ hiệu tem giản có ÔNG SAO khỏi nhầm.

Bản-hiệu bán buôn, bán lẻ, giá tính rất rẻ. Xin các quý-khách chiếu cố đến cho.

Quý-khách ở xa muốn mua thứ rượu gì hay hỏi bao điều gì xin cứ viết thơ cho bản-hiệu thì bản-hiệu xin trả lời ngay.

Ông mới số 367

2073

XE AUTO FORD BÁN CÓ 800 $

Máy rất tốt — Cả cao-su thay đổi

Có chauffeur thật giỏi xin tình-nguyện làm mỗi tháng 15 $ mà thôi.

Hỏi tại : POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

7, boulevard Bobillot. — HANOI

2089

PHONG-TÀI

HIỆU ANNAM ĐỒNG GIẤY

Số 45, phố Xe-điếu (Rue des Pipes) Hanoi.

Được giải thưởng nhất trong kỳ đấu-xảo riêng tại cuộc Hội-chợ Hà-nội 1922. Có catalogue riêng qui-khách muốn xem xin viết thơ về hỏi, bản-hiệu sẽ gửi biếu.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các nghị được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các liệt-quí ông nào mua thì gửi tiền cho bổ không sẽ lỡ gửi theo giấy mua thì bản-quán không kể lắm. — Mua báo thì tính 10 tờ bán hoặc mười một tháng tây trở đi cho tiện.

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(HIỆU ĐỒ-BA CŨ)

PHỐ TRƯỜNG-TIỀN, HANOI

CÓ BÁN NHIỀU RƯỢU BỔ :

Téléphone N° 126

Adr. Télégr. : Magaréunis Hanoi

Giá thật rẻ, mỗi chai..... 11$75

Thứ thuốc nước đường SIROP NOFAL là thứ thuốc tốt hơn cả

Vì những bệnh ho sổ mũi dai dẳng đau đầu, cũng phổi nặng đến đâu, thuốc ấy cũng trị được mọi cách rất chóng, và trừ tận gốc.

Và, thuốc ấy lại khác các thứ thuốc đường khác, là không có làm đau dạ dày chút nào.

Thuốc mạnh đến CACHET NOFAL uống mỗi ngày hai cái mạnh đến, làm cho phổi thêm nóng mạnh, thêm khỏe-mạnh để đủ sức mà chống lại được bệnh ho, bệnh đau cuống phổi, bệnh hư phổi

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul-Bert, trước cửa hiệu đồ-đa và hồ Hoàn-kiếm trong sang

---

華 PAO-VA 寶

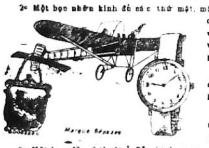
28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

Chúng tôi kính trình các quý khách hiểu rằng nay chúng tôi mới có sang 1° Một bọc đồ nghề rất tối như là quả cân chạm rỗng, vòng, điếu hút thuốc lá, đồ, vân vân.

2° Một bọc nhiều kính để các thứ mắt, mắt đen mắt trắng, mắt vàng, mắt mèo lá cây, vân vân. Lại có cả nhiều kính gọng bằng vàng tây, gọng bọc vàng, gọng đồi mồi, vân vân, quí xuân đến bọ mà đeo những nhiều kính này thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3° Một bọc đồng-hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ treo tường, đồng-hồ báo thức, đồng-hồ chăm-chăm, vân vân.

4° Một bọc chiếu sử. Còn sử, lọ sử, bát sử, bể sử để thuỷ-tiên tay là bảy sánh cũng được và tử bình vân vân.

5° Một bọc đồ mỹ thuật ở Bắc kinh sang.

Các thứ bằng mới sang kể năm sẽ tiến nấy chẳng tối xin bán hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm ân nhiều lắm.

Còn các đồ tử trang, châu báu, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các qui khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 28, Hanoi.

2033

---

58 92

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi, để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Phò-mã *Triệu-cân* nói :

— Thân-mẫu ơi ! thân-mẫu phải cầu-thân, còn *Phi-giao* nó chẳng nghĩ chi đến tình cốt-nhục đâu. Thân-mẫu chớ nên khuyên bảo nó mà e lại bị nó hãm-hại.

Mạnh-lệ-quân thở dài mà than rằng :

— Sống chết có mệnh, dẫu sao ta cũng đành lòng !

Đêm hôm ấy, cả nhà suốt đêm không ngủ. Sáng sớm hôm sau sửa-soạn khởi-hành. *Hán-vương* gởi các đồ lễ vật để tiễn công thái-hậu. Bà thái-phi cũng gởi một tờ biểu tâu. Các gia-tướng theo hầu đều đeo cung tên và binh-khí.

Mạnh-lệ quân không đi đường thủy, lại đi đường bộ. Cả nhà đi tiễn, nghỉ nối « Sinh-ly tử-biệt », ai nấy đều giọt lệ nhỏ sa. Đệ-nhị công tử theo đi, hai phu-nhân thì nức-nở khóc mãi.

Phò-mã *Triệu cân* và đệ-tứ công-tử cũng qui xuống đất lạy mà thưa rằng

— Chúng con xin cầu trời phù-hộ cho thân mẫu bình-an vô-sự, sau này cố nhục lại có ngày đoàn-viên. Chúng con không theo đi được, thật là cái tội đại-bất-hiếu.

Tên lão bộc là *Lã-đức* (con *Lã-trang*) cũng sụt-sùi khóc mà bẩm rằng :

— Dạ dám bẩm vương-phi ! tôi xin tình nguyện đi theo để hầu-hạ độ-nhị công-tử. Công-việc trong nhà đã có *Triệu-thành*.

Mạnh-lệ-quân nói :

— Hà-tất phải như thế ! nhà-ngươi là người lão thành, công-việc trong nhà trông-cậy ở nhà-ngươi cả. Phò-mã còn bận việc nước, hai phu-nhân thì dẫu sao cũng là đàn-bà. Đệ-tứ công-tử và *Triệu-thành* đều là thiếu-niên, tất phải có người lão-thành mới quản-cố được gia-sự. Nhà-ngươi nên hết lòng giúp ta việc ấy, hơn là theo ta tiễn Kinh vậy.

Nói xong, vái ảo ra đi. Hai phu-nhân vật mình lão khóc. Xe *Mạnh-lệ-quân* đi trước, các công-tử cưỡi ngựa theo sau. Quan quân đi tiễn đông lắm. Tiễn đến ngoài cửa thành, *Mạnh-lệ quân* giục phò-mã *Triệu-cân* và đệ-tứ công tử trở về.

Triệu-cân và đệ-tứ công-tử khóc mà thưa rằng :

— Thân-mẫu ơi ! Chữ rằng « Minh-triết bảo thân », xin thân-mẫu phải giữ gìn cẩn thận, có sự gì bất-trắc thì chúng con đây cũng chẳng sống được nào !

Mạnh-lệ-quân gạt nước mắt mà bảo rằng :

— Các con chớ nghĩ như thế ! này thuở xưa bà mẹ *Vương-lăng* gây nên nhà *Hán*, bà mẹ *Vương tôn-giả* phục được nước *Tề*, ta đây cũng là tay hào-kiệt trong bọn nữ-lưu, khi nào ta lại chịu sống thừa ở trên nhân-thế. Thôi, các con trở lại để cho ta tiễn kinh.

Nói xong truyền quân thắng đường tiến mau. Chẳng bao lâu vào tới kinh-thành, đến phủ phò-mã. *Gia-tướng* công-chúa nghe báo, vội-vàng ra nghênh-tiếp.

Mạnh-lệ-quân cầm lấy tay *Gia-tướng* công-chúa, rồi hai hàng nước mắt chảy xuống dòng dòng, ngậm-ngùi nín lặng hồi lâu, không biết nói sao cho được.

Gia-tướng công-chúa lạy mà thưa rằng :

— Bẩy lâu con xa-cách dưới gối, cái tội bất-hiếu đã cam, may sao ngày nay vương-phi lại tới đây, cho con được sớm khuya hầu-hạ.

Mạnh-lệ-quân đỡ dậy mà rằng :

— Thôi, miễn lễ !

Hai người nhũ-mẫu lại ẵm công-tử và tiểu-thư đến chào. *Mạnh-lệ-quân* mừng-rỡ, liền ẵm ngay lấy công-tử (tức là hoàng-tử) mà hỏi chuyện. Ngẫm-nghĩa hồi lâu, trong lòng lấy làm kỳ dị, nhưng bấy giờ chưa tiện nói ra.

Mạnh-lệ-quân lại nghênh lại nhìn mặt tiểu-thư thì mặt ngọc đa ngà, thật giống *Gia-tướng* công-chúa như đúc. *Gia-tướng* công-chúa truyền cung nữ pha trà, rồi nhân khi vắng người, liền thuật chuyện đầu-đuôi người việc cho *Mạnh-lệ quân* nghe

Gia-tướng công-chúa lại nói :

— Thương-xót thay cho tam-độ *Triệu lân* ! Trong hai năm nay, một mình gánh-vác bao nhiêu những nỗi khó-khăn gian-hiểm. Còn con đây nghĩ cũng đứt từng khúc ruột, xa-cách cha mẹ, đêm ngày luống những ăn sầu. Nay lại đeo lấy một cái trách-nhiệm nặng-nề là việc trông-nuôi hoàng-tử. Không biết trời kia có thấu, mà giun-giải cho thượng-hoàng mau mau về nước, để chàn-đốn lại giang-sơn.

Gia-tướng công-chúa nói xong, nức nở khóc hoài. *Mạnh-lệ-quân* nghe nói, vội-vàng đứng dậy, nhìn lại tiểu công-tử một lượt, rồi ứa nước mắt mà rằng

— *Triệu-lân* con ơi ! Con còn nhỏ tuổi, mà đã lớp được cái công bồ thiên cứu nhật này. Ai ngờ con bà *Lưu* phu-nhân biết tận-trung báo quốc, mà con gái tôi lại thành độc-ác như giống hồ-lang. Thôi, thôi ! công-chúa bất-tiết phải lo-phiền, thế nào thượng hoàng cũng cố ngày về nước. Hoa-cần dầu bồi lại nhà *Hoàng-phủ*, nhưng thương xót thay cho phu-quân ta từ xưa yếu gửi một lòng trung-thành. Ngày nay đã bỏ nhà đem một đứa con nhỏ đi tìm thượng-hoàng, chưa biết lưu-lạc ở phương nào vậy. Cái tội không biết dạy con của ta thật đáng diệt-lộc, may nhờ có *Triệu-lân* cứu được hoàng tử thì dòng-dõi nhà *Hoàng-phủ* cũng chưa đến nỗi nào !

Mạnh-lệ-quân nói đến câu thương-tâm lấy lại không thể cầm nước mắt cho được. *Gia-tướng* công-chúa nghĩ cũng đứt từng khúc ruột, nhưng vẫn phải nuốt cay ngậm đắng mà tìm lời khuyên giải *Mạnh-lệ-quân*.

Các cung-nữ bày tiệc, *Gia-tướng* công-chúa mời *Mạnh-lệ-quân* ngồi trên rồi tự mình ngồi hầu ghế dưới. Nhà ngoài cũng bày tiệc để mời *Hoàng-phủ Triệu-phượng* (tức là đệ-nhị công-tử) *Mạnh-lệ-quân* truyền cho các cung-nữ lui ra. Khi mọi người lui ra rồi, *Gia-tướng* công-chúa lại cùng *Mạnh-lệ-quân* kể lể những nỗi sau xưa

Trong khi đang nói chuyện thì bỗng nghe báo có *Triệu-lân* vào. *Triệu-lân* nét mặt tái mét mà kêu rằng :

— Thân-mẫu ơi ! Công-chúa ơi ! thật là một việc không may ! gia-quyến bọ *Hàng*, chỉ sớm ngày mai thì phải đem ra hành-hình đó !

Mọi người nghe nói, đều kinh-hoàng lạ thường, nhất là *Mạnh-lệ-quân* thì run sợ không thể ngồi vững được *Gia tướng* công-chúa vội-vàng đỡ lấy, *Triệu-lân* cũng xúm lại mà gọi. Gọi trong hồi lâu *Mạnh-lệ-quân* mới tỉnh dậy, tựa mình vào *Triệu-lân* mà ngồi và bảo rằng :

— *Triệu lân* con ơi ! cái tội cao trí rộng của con, cha mẹ cũng lấy làm khen-ngợi. Cái việc khác, ta không cần hỏi vội, ngày nay con hãy kể cho ta nghe cái việc nhà bọ *Hàng* chẳng biết vì cớ chi mà tự-nhiên bây giờ lại phải đem ra hành-hình, hay là các quan triều-thần có ai nói gì chăng ?

(*Còn nữa*).

Certified Insertion